

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/20-09524-008
Otsuse kuupäev	14. dets 2020
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg
Tarbija	
Kaupleja	ARTSAAD OÜ, 11535603
Tarbija nõue	Tasu tagastamine.
Asja läbivaatamise aeg	10. dets 2020

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada;
2. osatühingul Artsaad tagastada tarbija maksekontole 85,60 (kaheksakümmend viis, 60) eurot;
3. kaupljal täita komisjoni otsus 30 päeva jooksul arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Tarbija ostis 31.jaanuaril 2020 AS Piletilevi e-keskkonnas neli piletit 28.aprillil 2020 toimuvale teatrietendusele „Mees peaks” ning tasus 31.jaanuari 2020 maksekorraldusega nr 6 piletite eest 85,60 eurot.

Eesti Vabariigis väljakuulutatud eriolukorra tõttu planeeritud etendus ei toimunud. 10.juuli 2020 e-kirjaga palus tarbija kaupljal tagastada piletite ostuhind. Kaupleja selgitas 27.juuli 2020 e-kirjaga, et etendus toimub siis, kui on täielikult taastunud ürituste korraldamise võimalused. Selleks ajaks tehakse ka otsus raha tagastamise võimaluste kohta.

Tarbija on seisukohal, et kauplaja on lepingut rikkunud ning peab ostuhinna tagastama.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja omapoolseid selgitusi komisjonile ei andnud.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 lg 1 järgi lahendab komisjon vaidluse poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel. Kuivõrd kauplaja jättis omapoolsed selgitused andmata, lahendab komisjon vaidluse lähtudes tarbija poolt esile toodud asjaoludest ja tarbija selgitustest.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. VÕS § 8 lg 1 ja § 9 järgi võtavad lepingupooled teineteise suhtes kokkulepitud sisuga kohustusi. Komisjonile esitatud tõenditest saab järeldada, et poolte õigussuhe põhineb meelelahutusteenuse osutamise (töövõtu) lepingul.

Puudub vaidlus lepingu sõlmimise ja ettemaksu tasumise üle; puudub vaidlus ka selles, et kaupleja võetud kohustust kokkulepitud ajal ei täitnud. Tarbija esitas 10.juulil 2020 tasu tagastamise nõude. Komisjoni hinnangul on ilmne, et tarbija oli kaotanud huvi lepingu edasise täitmise vastu; avaldus on hinnatav lepingust taganemise avaldusena.

Pooled vaidlevad ettemaksu tagastamise üle. Tarbija on seisukohal, et ettemaks kuulub tagastamisele; kaupleja on sidunud raha tagastamise kohustuse kontserdi võimaliku toimumisega tulevikus.

Komisjoni hinnangul tuleb vaidluse lahendamisel lähtuda VÕS §-s 116 (taganemisõigus õiguskaitsevahendina) ettenähtust, kuivõrd tarbija on lepingust taganemisel tuginenud lepingu rikkumisele, so kokkulepitud ajaks väljareklaamitud etenduse ärajätmisele.

Kaupleja on tarbijale antud selgitustes tuginenud rikkumise vabandatavusele. Kohustuse täitmist kokkulepitud ajal takistas tervisele ja elule ohtliku viiruse levik, mille tõkestamiseks kuulutas Vabariigi Valitsus 12.märtsi 2020 korraldusega nr 76 Eesti Vabariigi territooriumil välja eriolukorra ja kehtestas 13.märtsil 2020 inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks välja rakendatavad eriolukorra meetmed, sh keelas kõik avalikud kogunemised ja spordi- ning liikumisüritused.

VÕS § 103 lg 2 järgi on kohustuse rikkumine vabandatav, kui võlgnik rikkus kohustust vääramatü jõu tõttu. Vääramatü jõud on asjaolu, mida võlgnik ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks. Kui vääramatü jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandatav üksnes aja vältel, mil vääramatü jõud kohustuse täitmist takistas (lg 3).

Komisjoni arvates esinevad kõnealuse kohustuse (kaupleja kohustus korraldada reklaamitud üritus 28.aprillil 2020) kontekstis kõik vääramatü jõu elemendid, so 1) esines kohustuse täitmist takistav asjaolu (viirus) ja õigusaktist tulenev ajutine keeld, 2) kaupleja oli võimetu selle asjaolu tekkimist mõjutama, st asjaolu tekkepõhjus ei ole seotud kauplejaga, 3) asjaolu ei olnud pileтите müügi ajal ettenähtav, so mõistlikult kaalutledes ei olnud sellises ulatuses ülemaailmse pandeemia tekkimine ettenähtav ja 4) kauplejal puudus võimalus asjaolu mõju vältida, so kauplejalt tuleb eeldada õiguskäitumist ja riigis kehtestatud piirangute järgimist.

Eelnevat kokku võttes nõustub komisjon kauplejaga selles, et 28.aprillil 2020 kontserdi korraldamata jätmine oli vabandatav. Vääramatü jõu mõju oli piisav selleks, et peatada olukorra kestuse perioodil pileti ostnud isikute poolt lepingu täitmise nõudeõigus. Siiski ei ole rikkumise vabandatavus kestev ning sellel ei ole mõju kõikidele õiguskaitsevahenditele.

VÕS § 105 järgi säilib võlausaldajal kohustust rikkunud võlgniku suhtes sõltumata rikkumise vabandatavusest muu hulgas lepingust taganemise õigus. Tarbija on 10.juuli 2020 avaldusega seda õigust kasutanud. Taganemisavalduse tegemise ajaks oli objektiivselt kujunenud olukord, kus kaupleja rikkus tarbija suhtes võetud kohustust.

Kaalunud mõlema poole õigustatud huvi leiab komisjon, et tarbijalt ei saa nõuda, et ta ootaks lepingu täitmist (etenduse toimumist) määramatu aja kestel. Kaupleja ei olnud taganemisavalduse esitamise ajaks asendusetenduse määramisega heastamist pakkunud. Sellega on jäetud tarbija ilma võimalusest saavutada tehingu eesmärk. Kujunenud olukorras tuleb eelistada tarbija õigust lepingust taganemisele ja tagasitäitmisnõudele.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija oli õigustatud lepingust taganema; 10.juuli 2020 taganemisavaldus oli õiguspärane ning lõpetas lepingu. Lepingust taganemine muutub kehtivaks ühepoolse avalduse kättetoimetamisega teisele poolele ega vaja teiselt poolelt nõustumust.

VÕS § 188 lg 2 järgi vabastab õiguspärane taganemine pooled lepinguliste kohustuste täitmisest ning tekib tagasitäitmissuhe. VÕS § 189 järgi võib kumbki pool nõuda teiselt poolelt üleantu tagastamist. Kõnealusel juhul on tarbija tasunud ettemaksuna kauplajale 85,60 eurot; kauplaja ei ole tarbijale kohustuse täitmiseks midagi üle andnud. Seega kuulub tarbijale ühepoolne tagasinõudeõigus.

Komisjon selgitab kauplajale, et vääramatu jõu mõju ei ulatu reeglina rahaliste kohustuste täitmisele. Seda võiks jaatada üksnes juhul, kui raha üleandmine on objektiivselt takistatud (ülekandesüsteemid ei toimi vmt). Seega ei saa kauplaja lepingust taganemisest tekkinud tagasitäitmissuhtes tugineda vääramatu jõu mõjule ning peab raha tagastamise kohustuse täitma. Komisjon mõnab, et eriolukorra mõju kauplaja majandustegevusele tõi eeldatavalt kaasa tulude vähenemise, kuid ettevõtjalt on mõistlik eeldada riskide maandamiseks reservide kogumist. Otsuse tegemise ajaks on lepingust taganemisest möödunud kuus kuud, sh eriolukorra lõppemisest rohkem kui 7 kuud. Komisjoni arvates ei ole alust pikendada ega ajatada kauplaja maksekohustuse tähtaega ning kauplaja peab võlgnetava summa tarbijale üle andma 30 päeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnevat kokku võttes asub komisjon seisukohale, et tarbija nõue on põhjendatud ja tuleb rahuldada.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohutusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/